

"En rätt för Kungen att själv väcka åtal går inte att förena med de särskilda reglerna för högmålsbrott"

Publicerad 2012-11-20 16:24

Professor emerita Madeleine Leijonhufvud

DEBATT - av Madeleine Leijonhufvud, professor emerita i straffrätt

Frågan om åtalsrätten vid så kallade högmålsbrott var inte något jag hade anledning överväga närmare när jag i slutspurten av fjolårets stora överarbetning av hela kommentaren till brottsbalken nödgades ta över kommenterandet av 18 kapitlet. Av uppenbara skäl har det dock blivit anledning att se närmare på denna fråga. I den omarbetning av texten som sedan en tid är färdig och som i dagarna sänds ut från Norstedts Juridik och läggs in i Zeteo står det i kommentaren till 18:8:

”Stadgandet bör innebära att någon enskild åtalsrätt inte föreligger i de situationer som här avses.”

Det finns inga regler om enskilt åtal vid högmålsbrott. En rätt för Kungen att själv väcka åtal går inte att förena med de särskilda åtalsreglerna för sådana brott, nämligen krav på regeringens förordnande för att en åklagare ska få väcka åtal, där regeringens beslut ska grunda sig på en lämplighetsbedömning (se Carl M. Elwing, Tillräckliga skäl, akad. avh. 1960 s. 304 ff.).

Det finns också anledning se på vad som sades vid tillkomsten av 2 kap. 7 a § BrB (år 1985 i anledning av den ryska U-båtsgrundstötningen i Karlskrona skärgård) om förordnande av regeringen för att åtal ska få väckas - nämligen att ett förordnande om åtal av detta slag är en *processförutsättning*.

Man kan se det så att brott av de i 18 kap. 2 § angivna slagen inte ses som brott mot *personerna* utan mot *institutionen* Statschefen (och övriga kungahuset). Frågan återstår då: Hur ska personerna skyddas? För även på dessa positioner finns människor av kött och blod.

Nils Funcke kunde ha frågat mig hur jag kommit fram till den ståndpunkt jag redovisade för honom och övriga deltagare vid Publicistklubbens möte den 5 november. Av någon anledning tog han tydligen detta som ett personligt angrepp. Det känns något märkligt men frågan om behandlingen av kungaparet i medierna har tydligen blivit en nervig historia.